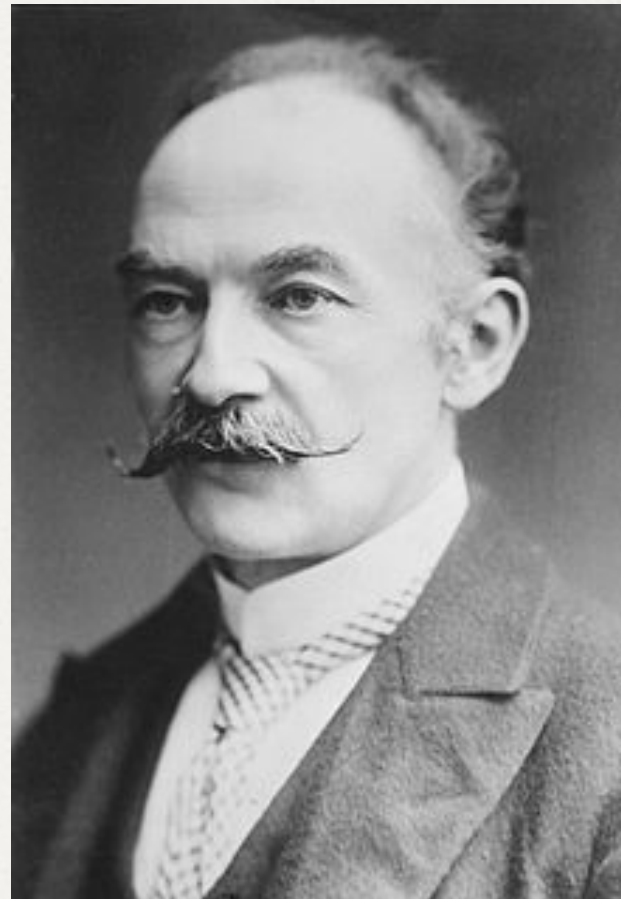

Syntactic aspects of translation

Lecture # 10

Examples from the novel of Thomas Hardy 'Far from the madding crowd' (1874)

Syntactic changes in translation

Since he lived six times as many working-days as Sundays, Oak's appearance in his old clothes was most peculiarly his own -- the mental picture in imagining him being always dressed in that way (Chapter I).

Оскільки робочих днів тижня у нього було ушестеро більше, ніж неділь, поява Оука у своєму старому одязі в церкві цілком відповідала його природному образу в очах сусідів, що не уявляли його вдягненим інакше.

What changes have been made?

- 0 In the subordinate clause the subject and predicate ('he lived *six working-days*') are substituted with impersonal construction («у нього було *шість робочих днів*»).
- 0 Substitution of the predicate ('was' – «відповідала»)
- 0 The asyndetic subordinate clause ('formed by his neighbours') is rendered with the attribute («в очах сусідів»).
- 0 The positive gerund construction ('in imagining him') is substituted with the negative relative clause («що не уявляли його»).

The literal translation would look like:

Оскільки він проживав у шість разів більше у будні дні, ніж у неділі, поява Оука у своєму старому одязі була найбільш характерною для нього – розумовою картиною, сформованою його сусідами в уяві про нього як завжди вдягненого в такий спосіб.

What makes this translation 'awkward'?

- 0 The personal construction «проживав у шість разів більше»
- 0 The syntactic correlation between the subject «поява» and the predicate «розумова картина»
- 0 Piling-up the passive participles («сформованою», «вдягненого»)

“When Farmer Oak smiled, the corners of his mouth spread till they were within an unimportant distance of his ears, his eyes were reduced to chinks, and diverging wrinkles appeared round them, extending upon his countenance like the rays in a rudimentary sketch of the rising sun”.

Коли фермер Оук посміхався, куточки його губ майже дотягувалися до вух, а його очі звужувалися до щілинок, обрамовуючись морщинками, які розходилися по обличчю немов промінчики сонця, що сходять, на наївному дитячому малюнку.

What changes have been made?

- 0 Instead of the asyndetic connection between clauses (“...the corners of his mouth spread... his eyes were reduced...”) we used the syndetic one («... куточки його губ дотягувалися..., а його очі звужувалися...»).
- 0 Instead of the participial construction (“...extending...”) the relative clause is used («...які розходилися...»).
- 0 Instead of the nominal clause (“they were within an unimportant distance of his ears”) the clause with the verbal predicate is used («куточки його губ майже дотягувалися до вух»).

- 0 The phrase “within an unimportant distance of his ears” is substituted with the combination verb + preposition «дотягивались до».
- 0 The clause with the participle construction “diverging wrinkles appeared round them” is rendered with the adverbial participle construction «обрамовуючись морщинками».

The literal translation would look like:

“When Farmer Oak smiled, the corners of his mouth spread till they were within an unimportant distance of his ears, his eyes were reduced to chinks, and diverging wrinkles appeared round them, extending upon his countenance like the rays in a rudimentary sketch of the rising sun”.

«Коли фермер Оук посміхався, куточки його губ витягувалися доти, що були на незначній відстані від його вух, його очі зменшувалися до щілинок, і зморшки, що розходилися, з’являлися навколо них, розширюючись на його обличчі наче промені на примітивному малюнку сонця, що сходить».

Examples from the technical texts

„Der Dampfkessel wurde in Betrieb gesetzt, ohne daß seine Wände verzinkt wurden,„

Буквальний переклад: «Паровий котел надійшов в експлуатацію без того, щоб стінки його були оцинковані».

Other variants of translation:

1. «Паровий котел надійшов в експлуатацію з неоцинкованими стінками».
2. «Паровий котел надійшов в експлуатацію, при цьому його стінки були неоцинковані».
3. «Стінки парового котла, що надійшов в експлуатацію, не були оцинковані».

The first variant is the most proper:

- o The formulation is terse what fits the technical discourse (without a relative clause).
- o The focused subject is “Dampfkessel” („steam boiler“), not “Wände” (as in the third variant).
- o The meaning of attendant circumstance is expressed in the short way.

In another example the meaning of attendant circumstance can be rendered with adverbial participle:

„Das Projekt wurde bestätigt, ohne daß es verändert wurde (ohne daß man es veränderte),„

Буквально: «Проект був затверджений без того, щоб зазнати змін» - sounds awkwardly!

«Проект був затверджений, не зазнавши змін» - the best translation which expressed the attendant circumstance.

Syntactic variants in Ukrainian

- 0 Defining relative clause / participial construction
- 0 Adverbial relative clause / adverbial participial construction
- 0 Syndetic conditional relative clause / asyndetic conditional relative clause
- 0 Conditional relative clause / prepositional adverbial construction

Sometimes these variants are synonymous, but sometimes a translator must choose between one of them.

Defining relative clause / participial construction

0 Defining relative clause is preferable when it is necessary to highlight a characteristic action:

He was a man whose moral colour was a kind of pepper-and-salt mixture (*Thomas Hardy. Far From the Madding Crowd*).

What of these two variants of translation is preferred?

1. Він був людиною, в чиєму норові немов змішались сіль і перець.
2. Він був людиною з норовом, немов гримуча суміш солі і перцю.

This instrument being several years older than Oak's grandfather, had the peculiarity of going either too fast or not at all.

Цей пристрій (годинник), що був на кілька років старший бабусі Оука, мав таку особливість: або дуже поспішав, або не працював взагалі.

Особливістю цього пристрою, старшого на кілька років бабусі Оука, було те, що він або дуже поспішав, або не йшов взагалі.

Which variant is preferable in this case?

o In the titles of some novels just the relative clauses are preferable, since they focus the verbal element:

„L'homme qui rit" (Victor Hugo) – “The Man Who Laughs” («Людина, що сміється», укр; «Человек, который смеется», але не «Смеющийся человек»).

„Der Mann, der schwieg" (Johannes Becher) – «Людина, що мовчала» («Человек, который молчал», рос., але не «Молчавший человек»).

However, in the text the participial constructions may be used:

„L'homme qui se tenait immobile dans son coin“

„Der Mann, der schweigend im Lehnstuhl saß“.

o Participial construction may be used when an agent (subject) is accented, but a characteristic action is not so important:

“The waggoner's steps were heard returning”.

«Почулися кроки візника, що повертався назад».

In Ukrainian language the use of active participles is limited – instead of them relative clauses are used. In this case just the participle would be preferred, like in Russian translation of N. Vysotskaya:

«На дороге слышались шаги возвращающегося возчика».

Two examples from the same article (The Daily Telegraph)

- 0 Steve Webb, who worked with Chancellor on pension strategy, says Treasury is plotting reforms hitting hundreds of thousands people.
- 0 But Webb, who now works for the pensions firm Royal London, said contacts with Treasury officials had convinced him that Osborne would like to take the more radical course.

Not 'worked' or 'working'!

Adverbial relative clause / adverbial participial construction

- o Adverbial relative clause is used preferably, when the adverbial modifier is accented; if not, it is expressed by the participial construction (an accompanying action).

Casually glancing over the hedge, Oak saw coming down the incline before him an ornamental spring waggon, painted yellow and gaily marked, drawn by two horses, a waggoner walking alongside bearing a whip perpendicularly.

Випадково глянувши поверх огорожі, Оук побачив перед собою ошатний візок на ресорах, пофарбований у жовте і яскраво прикрашений, що спускався по схилу пагорба; візок тягнули двоє коней, а візник ішов поряд, опустивши вниз батіг.

0 An alternative variant:

Коли Оук випадково поглянув поверх огорожі, він побачив перед собою ошатний візок на ресорах, пофарбований у жовте і яскраво прикрашений, що спускався по схилу пагорба; візок тягнули двоє коней, а візник ішов поряд, опустивши вниз батіг.

0 However, the syntactic construction with the adverb “casually” cannot be accented: it contradicts the semantic connotation which is formed by the adverb.

Syndetic conditional relative clause / asyndetic conditional relative clause

o Asyndetic conditional clauses make the tension between the reason and the result more dramatic, and therefore these constructions are used widely in proverbs:

Easy come, easy go (When you get money quickly, like by winning it, it's easy to spend it or lose it quickly as well). Syndetic paraphrase: **If** the money comes easy, it goes easy.

Ones a thief, always a thief. Syndetic paraphrase: **If** somebody stole something once, he will do it regularly.

Nothing ventured, nothing gained. Syndetic paraphrase: **If** you do not take a risk, you do not earn anything.

o Syndetic conditionals are used mainly in the proverbs, if the apodosis is imperative:

"If you want something done right, you have to do it yourself" (Don't trust other people to do important things for you. You have to do things yourself to control the quality of the results).

"If you can't beat 'em, join 'em" (When you try to change someone's behavior and it doesn't work, you might have to change instead).

"Don't talk the talk if you can't walk the walk" (You shouldn't brag about being able to do something if you can't actually do it).

In the case, when the asyndetic relative clause does not keep a dramatizing effect (like in the Biblical Hebrew), it may be rendered with the syndetic conditional:

- o And My people who are called by My name humble themselves, pray and seek My face, and turn from their evil ways, then I will hear from heaven, forgive their sin, and heal their land (2Ch 7:14 CSB).
- o **If** my people, who are called by my name, will humble themselves and pray and seek my face and turn from their wicked ways, then **will** I hear from heaven and **will** forgive their sin and **will** heal their land. (2Ch 7:14 NIV)

There is the chain of clauses connected with the preposition “and” in the Hebrew original text:

וְ

אֲשַׁמֶּעַ מִן־הַשָּׁמַיִם וְאֶסְלַח לְחַטֹּאתֵם וְאַרְפָּא אֶת־אֲרָצָם: כ

Conditional relative clause / prepositional adverbial construction

וַיְהִי כִּבְּוֹאָם וַיֵּרָא אֶת-אֱלִיָּאב וַיֹּאמֶר אֵלָּהּ נֶגֶד יְהוָה מְשִׁיחוֹ:

○ When they arrived, Samuel saw Eliab and said, "Certainly the LORD's anointed one is here before Him." (1Sa 16:6 CSB)

○ And it came to pass, when they were come, that he looked on Eliab, and said, Surely the LORD'S anointed *is* before him. (1Sa 16:6 KJV).

○ І сталося, як вони поприходили, то побачив він Еліява, та й сказав: Справді перед Господом помазанець Його! (1Sa 16:6 UKR).

○ І після приходу їх, побачив він Еліява і сказав: «Справді перед Господом помазанець Його!».

Emphatic word order

- 0 The typical for most of Indo-European languages (IEL) word order is SVOA (Subject – Verb – Object – Adverb) or SOVA (Subject–Object – Verb – Adverb).
- 0 As usual, a stressed element is positioned in the first place, that is in the beginning of the sentence. The most important member of the sentence is **subject** ; so, if other member of the sentence stands before the subject, it is considered as semantically stressed, and the whole syntactic construction (sentence) as emphatic one.
- 0 The emphatic construction of ST must be rendered properly in TT.

Typical emphatic constructions:

- o OSVA (Object – Subject – Verb – Adverb)
- o ASVO (Adverb – Subject – Verb – Object)
- o VSOA (Verb – Subject – Object – Adverb)

If we translate from a language of Indo-European family, we can calque the words order of ST in most cases (since almost all of them hold the same syntactic structures).

However, The word order SOVA (which is proper for Latin and Germanic languages) is not emphatic, so, in translation into Slavonic language we use the SVOA order.

Examples of the emphatic word order

0 AVS

Between this half-wooded half naked hill, and the vague still horizon that its summit indistinctly commanded, was a mysterious sheet of fathomless shade (*Far From the Madding Crowd*, chapter 3).

Между этим наполовину лесистым, наполовину обнаженным холмом и туманным, недвижимым горизонтом, над которым он смутно громоздился, лежала непроницаемая пелена бездонной мглы (translation of N. Vysotskaya).

The emphatic word order is saved!

o AVS

Suddenly an unexpected series of sounds began to be heard in this place up against the sky.

Russian: Внезапно какие-то неожиданные звуки прокатились по холму и понеслись в небо.

Ukrainian: Зненацька якісь несподівані звуки пролунали на пагорбі (for in this place) і повернулися на небо.

o OSV

To persons standing alone on a hill during a clear midnight such as this, the roll of the world eastward is almost a palpable movement.

Для человека, который в такую ясную ночь стоит один на вершине холма, вращение земли с запада на восток становится почти ощутимым (переклад Н. Висоцької).

Для людини, що самотньо стоїть на вершині пагорба такої ясної ночі, обертання земної кулі із заходу на схід є майже відчутним.

When a change is possible?

O SVO / Sub. clause

A close examination of the ground hereabout, even by the wan starlight only, revealed how a portion of what would have been casually called a wild slope had been appropriated by Farmer Oak for his great purpose this winter.

O AVO / Sub. clause

Приглядевшись внимательно к окружающей местности, можно было даже и при слабом свете звезд обнаружить, с какой тщательностью этот, в сущности говоря, голый склон был приспособлен фермером Оуком для того важного дела, на которое он возлагал надежды в эту зиму.

Examination / examining is fronted in both sentences!

Possible translations in Ukrainian:

- 0 Прискіпливо придивившись до навколишньої місцевості, навіть при слабкому світлі зірок можна було зрозуміти, з якою старанністю цей, так званий, голий пагорб був пристосований фермером Оуком для якоїсь важливої справи на цю зиму.
- 0 Прискіпливий огляд навколишньої місцевості, навіть при слабкому світлі зірок, давав зрозуміти, з якою старанністю цей, так званий, голий пагорб був пристосований фермером Оуком для якоїсь важливої справи на цю зиму.